

NAPREJ

Glasilo jugoslovanske socialno demokratične stranke.

Izhaja razen nedelj in praznikov vsak dan popoldne.

Uredništvo in upravnništvo v Ljubljani, Frančiškanska ulica šte. 6, I. nadst. Učiteljska tiskarna.

Naročnina: po pošti z dostavljanjem na dom za celo leto K 42.—, za pol leta K 21.—, za četrt leta K 10.50, za mesec K 3.50. Za Nemčijo celo leto K 46, za ostalo tujino in Ameriko K 54.

Inserati: Knostopna peti vrstica 30 v; pogojen prostor K 1.—; razglašeni in poslani vrstica po 60 v; večkratne objave po dogovoru primeren popust.

Reklamacije za list so poštne proste.

Posamezna številka 20 vinarjev.

Blizu konca.

Wilson je odgovoril na mirovno prošnjo osrednjih držav. V tem odgovoru ni točno razvideti, sprejema-li predsednik Wilson stavljeno ponudbo ali jo odklanja. Wilson ne veruje popolnoma v odkritosrčnost nemške note, je pa tudi še drugih razlogov, ki bolj ali manj opravičujejo netočen, skoro bi rekli dvoumen odgovor. Eno pa je vendar doseženo z obojestransko ponudbo in protiponudbo: Nastopila je zadnja faza svetovne vojne in lahko rečemo, da stojimo na pragu miru.

Wilsonova nota sestoji iz dveh delov. V prvem delu je naslovil predsednik Zedinjenih držav na nemško vladu vprašanje, je-li ta pripravljen smatrati njegove mirovne točke za take, kakršne so in sprejema li pogoje, izražene v treh njegovih poslanicah za podlago mirovnih pogajanj ali pa smatra njegov program le za splošno podlago bodočih pogajanj. Wilson zahteva namreč, da je treba sprejeti njegove programne točke kot apriorne, dočim bi razpravljali na mirovni konferenci le o posameznostih, tičočih se omenjenih točk. Dalje hoče Wilson vedeti, kdo stoji za to mirovno ponudbo, ali le nemški cesar in njegovi generali ali pa tudi nemški narod. Drugi del ameriškega odgovora govori o predpogojih — nekakšnih garancijah — za pogajanja in premirje. Nemčija mora zapustiti vsa zasedena ozemlja. To je vsekakor težka žrtev za Nemčijo, posebno, ako pomislimo, da so stali na čelu javnega mnjenja in odločevanja vsenemški imperialistični in aneksionistični Ludendorff in Hertling. Zadnji dogodki pa so pokazali, da je nadaljevanje vojne od strani osrednjih sil nezmiselno, ker vodi do katastrofe. To sta uvidela tudi največja optimista Hindenburg in Ludendorff.

S sprejetjem znanih Wilsonovih mirovnih formul so zvezane za Nemčijo precejšnje žrtve. To je nedvomno. Toda, kdo bi sedaj o teh dosti govoril in povpraševal po njih. Politični in vojni položaj je danes tak, da so edina možna — najboljša — pot do miru. Načelo »do zadnjega moža«, ki ga pozna militaristična terminologija bi utegnilo hudo škodovati nemškemu narodu. Vprašanje je sedaj, ali ugotovi Nemčija Wilsonovim pogojem, izraženim v washingtonskem odgovoru. Sprva je spremljalo časopisje to vprašanje s pesimističnim mnenjem, češ, Nemčija se tako daleč ne more ponizati pred sovražniki, da bi na njih zahtevano izpraznjevala ozemlja. Pred nami pa že leže rezultati berlinskih posvetovanj, po katerih sklepamo, da je Nemčija pripravljena izpolniti pogoje in v tem zmislu odgovoriti ameriški oblasti.

Dvoje velikih žrtev nalaga Wilsonov program Nemčiji — dvoje žrtev, ki pa glede na pravičnost in upravičenost Nemčijo nikakor ne ponižujeta. Na eni strani odstopitev Alzacije-Lorene in na drugi strani izločitev poljskih ozemelj in pruskega kraljestva.

In Avstrija? Zakaj ni poslal predsednik Wilson tudi naši monarhiji odgovora na mirovno prošnjo? Ali ga morda še pošlje? Jasno je, da igra Nemčija v politiki zaveznikov vodilno vlogo. Zato ni prav nič čudnega, ako je prejela odgovor le Nemčija. Poleg tega pa je Avstrija neprimerno bolj zadržanjen vozel in njeno vprašanje je mnogo bolj komplicirano, kakor pa vprašanje Nemčije. Narodnostno vprašanje je obenem življenjsko vprašanje Avstrije in zato tudi najbolj občutljivo za našo monarhijo. Morda Wilson ni hotel otežkati s svojimi vprašanji in zahtevami razvoja zapričete akcije. Toda Avstrija se nahaja v kritičnem položaju, v stanju likvidacije in eno je gotovo, da se je stara Avstrija preživela in — umrla. V likvidaciji je pa tudi vojna. Kdor trdi, da jo je še mogoče nadaljevati, ne pozna razmer in časa. Pozno se vrača mir, pride pa vendar.

Za narodno galerijo.

Slovenska beseda še ni blestela v knjigi, ko je že roka neznanega slovenskega umetnika v srednjem veku ustvarjala znamenite umetnine po cerkvah in dvorcih. Ob času renesance je padel na slovensko zemljo odsvit nove lepote, porojene v Italiji, in slovenski talent je sodeloval pri zgradbi ponosne stavbe beneške umetnosti. Doba baroka nam je rodila slovite umetnike Misleja, Werganta, Šego, Čebaja, Mencingerja, poznejši čas Lajerja in Langusa. Slovenski talenti Šubici, Ažbe in toliko drugih so delovali v tujini, so pustili v tujini svoje največje umotvore. Genijalni Wolf je umrl skoraj pozabljen.

Slovenska umetnost je tlačnila po svetu, njeni spomeniki so raztreseni. Slovenski čopič in dleto sta upodabljala slovensko zemljo, ovekovečila sta v svojih delih slovenski tip, a naš duh, ki živi v teh umotvorih, je pozabljen.

Dvesto let je minilo, kar je zatnila Academia operatorum in z njo velika doba našega baroka; kmalu bo preteklo sto let, kar je Žiga baron Zois ustanavljal »Ilirski muzej« in z njim »Galerijo slovenskih narodnih umetnosti«; petdeset let je prišlo, odkar so domoljublji poskušali v središču Slovenije ustvariti umetniško galerijo.

Letos slavimo petdesetletnico tistega znamenitega dne, ko je podpisal vladika Strossmayer darilno pismo, s katerim je utemeljil ponosno galerijo Jugoslovanske akademije v Zagrebu.

Slovenska umetnost pa ni imela strehe in še danes nima svojega doma. Bila je tujka na lastnih tleh in med svetom.

»Narodna galerija« hoče zgraditi akropolo slovenski umetnosti.

»Narodna galerija« hoče zbrati dela slovenskega genija ter jih strniti v svetlo žarišče, iz katerega naj sije umetniška sila našega plemena.

»Narodna galerija« hoče postati zakladnica lepote slovenskega naroda, njegov prosvetni zavod, ki naj odkrije lik lepote, kakor si ga je zasnoval slovenski upodabljači duh.

»Narodna galerija« bodi ustanova, ki naj združi v sebi absolutne vrednote naše umetnosti in ki naj stopi kot sestra k podobnim ustanovam drugih narodov, enaka jim ne po obsegu in zunanji veličini, pač pa po notranji moči in pomenu.

»Narodna galerija« bodi slovenskemu narodu tudi živ vir lepote in naj v stalnem stiku s slovenskim umetnostnim gibanjem pospešuje razvoj naših umetniških sil do viška popolnosti.

Mnogim narodom so ustanavljali take zavode vladarji in mecenji iz preobilice svojih sredstev. Mi se obračamo na slovenski narod, da si ustvari tudi »Narodno galerijo« sam, kakor je vse drugo dosegel iz lastnih moči.

Ljubljana, meseca oktobra 1918.

ODBOR »NARODNE GALERIJE«.

Misel »Narodne galerije« naj se razširi po vsej slovenski zemlji. Potrebna so obilna sredstva, a naložena bodo v narodu za stoletja in bodo nosila obilne duševne obresti. Redna članarina znaša 30 kron letno; enkratna ustanovna 500 kron. — Želeti bi bilo z ozirom na važnost ustanove, da pri skladu za »Narodno galerijo« sodeluje vse slovensko ljudstvo in da se je tisti, ki jim je mogoče, spomnijo z večjimi izrednimi darili.

Novi predlogi k socialnemu zavarovanju.

I.

Ministrstvo za socialno oskrbo je predložilo državnemu zboru »Navodila o socialnem zavarovanju«, katero naj bi obravnaval odsek za socialno zavarovanje v državni zbornici. Vlada se hoče z odsekom najprej zediniti o temeljnih prihodnjega socialnega zavarovanja. Šele, ko se to zgodi, hoče na podlagi, katero si pridobi s tem, izdelati zakonski načrt in ga predložiti parlamentu.

»Navodila« vlade se tičejo izpopolnenja bolniškega zavarovanja in zavarovanja zoper nezgode, pa tudi nanovo osnujočega se starostnega in invalidnega zavarovanja. Vse te zavarovalne panoge naj bi se bistveno uredile, kakor bi se moralo to zgoditi po prejšnjih, že pred vojno obravnavanih vladnih predlogih.

Kar se tiče predvsem bolniškega zavarovanja, predlaga vlada, naj bi se zavarovali načelno vsi delavci in

LISTEK.

RUSMIR SVITOSLAV:

Molite, bratje...

Molite, bratje!

Mar sem njegov brat? Kako pride do tega, da me imenuje brata? Saj ni bilo v cerkvi poleg njega, ministranta in mene nobene moške duše! Mi trije smo torej bratje? No, lepo sorodstvo! Škoda, da ni bilo še mežnarja zraven!...

Tako je govoril v sebi Ivan Damjan in šel naravnost v gostilno »k zlati roži«.

Molite, bratje!...

Hudiča, kaj si znorel? se je oglasil iz kota Peter Benkovič, literat in pisarniški oficijal po poklicu.

Tudi natakarija se je začudila nenavadnemu pozdravu.

Molite, bratje — vam pravim!

Kaj naj molimo?

Za božjo voljo!

Tebe?

Molite, bratje — ker resni so časi...

In sestre? ga je prekinila natakarija.

Ker resni so časi —

v katerih živimo, je pristavil Peter Benkovič.

Ivan Damjan se je približal natakariji, jo pobožal in velel z resnim glasom:

Človek je slabši od živine! Krave in teleta nimajo cerkve in jim ni treba moliti, mi smo pa ljudje, imamo cerkve in ne hodimo vanje!

Angelka, glažek brinjevca!

Peter Benkovič se je zasmejal na vse grlo:

Ha, ha, glej ga, hudiča! Kaj si bil pri spovedi?

Molči, Peter! Lepo te prosim, molči! Kaj veš ti od spovedi in kaj se tam dela!

Grehe se odvezuje...

Molči, prosim! Še enkrat ti rečem: molči!

Angelka je prinesla glažek brinjevca.

Angelka, kako si spala? Pa vendar ne zopet sama?

Sama gotovo ne!

Glej jo — saj pravim, ženske so že take!

Ivan, ti si hudoben!

Ah, ti si pa tako pridna, sveta in nedolžna! Pridi vendar sem, da te poljubim, Angelka, zlata duša moja!

Si ga slišal, Peter? Pri spovedi je bil in molil je kakor skesana duša, zdaj bi pa kar poljuboval.

Božji rop, — je zagodrnjal Peter Benkovič in izpil ostanek mešanca.

Ti si pravi božji rob! Ti in tvoj maček!

Ivan Damjan je potegnil natakarijo v naročje, jo objemal in šepetal:

Kako si mehka! Kakor pavovo perje in ovčja dlaka!

Pusti me, Ivan! Saj nisva oženjena!

Zato pa. Kdo bi objemal iztiskane ženske!

Uj — uj! Ivan, kaj si neumen? Pusti me, nimam časa! Raje nam povej, kje si hodil, ko so te vrgli na ceste!

Kdo me je vrgel na cesto?

Še jaz sem pomagala.

Ti, ti? Revica?

Jaz, jaz!

Le čakaj!

In stisnil jo je med kolena, da je zacvilila kakor mlada miš, če se ji stopi na rep.

No, zdaj pa le hodi!

To ste literati — umetniki seveda!

Kaj veš ti, kaj je literat, in kaj je umetnik!

Tak le človek in gospod, kakor si ti!

Torej?

Torej sem uganila.

uslužbenci, toraj tudi **poljedelski in domači delavci, slu-
žinčad, vstevši** potujoče delavce. Izvzeti naj bi bili le
stalno nastavljeni z mesečno plačo 400 kron ali več —
dohodninska meja, ki pride ob sedanjih denarni malo-
vrednosti vse premalo v poštev. Energičnejše kakor v
prejšnjih predlogih se bo zahtevalo **zenostavljenje bol-
niških blagajen**. Vlada končno pripozna, da se mora še-
le z ustanovitvijo velikih enotnih blagajen položiti po-
trebni temelj za prihodnjo socialno-zavarovalniško or-
ganizacijo. Vlada je torej zamislila za izpolnjenje soci-
alnega zavarovanja imenovanje posebnih komisij s pravi-
vico, da razpuste manjše, nezmožne bolniške blagajne
in odrede zedinjenje blagajen. Žalibog »navodila« ne
vsebujejo nikakega predloga o sestavi teh komisij. V njih
pogrešamo vsakršno opomnjo, da se mora potrebno
zenostavljenje predvsem raztezati tudi na **obratne bol-
niške blagajne**.

Važnejši napredek kažejo predloge o **zavarovanju
zoper nezgode**. Obvezno zavarovanje zoper nezgode
naj bi se raztegnilo na vse delavce, ki so podvrženi bol-
niškemu zavarovanju. Vlada utemljuje ta predlog
tako-le:

Zavarovalni zakon zoper nezgode namerava omejiti
zavarovanje zoper nezgode na obrate, ki se smatrajo
kot **nevarni**, je pa le nepopolno dosegel ta cilj. Mnogo, le
malenkostnim nesrečam izpostavljenih delavcev je za-
varovanih, nasprotno pa je **prav mnogo zelo težko ogro-
ženih izključenih od zavarovanja**. Nastane vprašanje,
ali je načelo, da se varuje le težko ogroženega delavca,
sploh notranje upravičeno. Reči smemo, da je za de-
lavca pač vseeno, ako se nezgoda dogodi v nevarnem
ali manj nevarnem obratu. Za take obrate se bo toza-
devni prispevek znižal na primeren minimum, tako da
se komaj pozna nasproti drugim zavarovalnim obvez-
nostim. Da bi vpeljala splošne dolžnosti za zavarovanje
zoper nezgode zenostavila tudi tehnični obrat zavarova-
nega zoper nezgode, bodi tu le mimogrede omenjeno.

Vse to smo socialni demokratje trdili že davno.
Predlog, za katerega se je sedaj končno zavzela vlada,
odgovarja stari, že desetletja zastopani zahtevi de-
lavstva.

Vojna poročila.

Avstrijsko vojno poročilo.

Dunaj, 11. oktobra. Uradno se razglša: Na bal-
kanskem bojišču so naše čete izpraznile Prizren in Pri-
štino. Na višinah severno Leskovca stoje nemški bata-
ljoni v boju s Srbi. Za armadno fronto na raznih krajih
boji s tolpami. — V Albaniji se Italijanom prehod preko
reke Skumbi tudi včeraj ni posrečil. — Na italijanski
gorski fronti boji med poizvedovalnimi oddelki.

Velika bitka na zapadu se nadaljuje.

Boji nemških čet v Srbiji.

Berlin, 11. oktobra. (Uradno.) Jugozapadno od
Donajia je sovražnik začel napadati na odseku Torte-
quenne. Kanadski polki, ki so skušali prodreti preko Sai-
lly, so bili vrženi nazaj s težkimi izgubami. Na bojni
fronti vzhodno Cambraija in St. Quentina so se ponesre-
čili močni napadi sovražnika proti našim novim postoj-
ankam. Sovražnik je stal zvečer nekako na črti Naveš-
St. Vaast na višinah zahodno Solesmesa in Le Cha-
teau-zahodno črte St. Souplet-Vaux-Audigny-Aisonville-
na zahodnem bregu Aise med Origny in La Fere. Delni
napadi nasprotnika pri Berry an Bac ob Aisni, ob Suip-
pesj so bili zavrnjeni. Med St. Eticunom in Aisno smo
vzeli nazaj svoje čete v zadajšnje črte, ob obeh straneh
Grand Pre na severni breg Aire, po načrtu in ne da bi
motil sovražnik. Na zapadnem bregu Moze je sovražnik
ponovno začenjal z močnimi brezuspešnimi napadi na
obeh straneh ceste Charpentry-Romagne. Na vzhod-
nem bregu Moze napadali čez dan Amerikanci z moč-
nimi silami med Sivryem in gozdom Haumont. Brani-
borski, saški, renski in avstro-ogrske polki so odbili v

trdem boju vse napade sovražnika. Na jugovzhodnem
bojišču so nemške čete v pokrajini južno Niša v bojnem
stikr s Srbi in Francozi.

Berlin, 11. oktobra zvečer. Pred našimi novimi
pozicijami vzhodno Cambraija in St. Quentina ter na
bregovih Moze so se ponesrečili sovražni napadi. Seve-
rovzhodno Cambraija so se razvili novi boji.

Srbi prodirajo v stare domovino.

Dunaj, 11. oktobra. Na stari srbski meji so se
razvili boji na prostoru Niš-Leskovac. Na obeh straneh
stoje v boju močne čete. Francosko-srbske divizije so
vdrlle preko Leskovca in v odseku Leskovac - Priština
preko stare meje ter so zadele na prostoru med Gore-
njo Toplico in Moravo severno od Leskovca na pred-
straže naših čet, zbranih na prostoru Niš-Kuršumla. V
notranjosti Srbije so se ustanovile s sodelovanjem en-
tentnih agentov čete, se oborožile iz skritih zalog ter
skušajo vznemirjati naše etape. V Albaniji je sovražnik
prodril preko Elbasana proti severu, ni pa mogel pre-
koračiti dolenjega Skumbija. Naše čete se umikajo ne-
moteno in v polnem redu.

Bulgarski ujetniki.

Zeneva, 11. oktobra. Pariška »Agence Havas«
poroča, da se je poleg tisočev ujetnikov, ko so jih en-
tentne čete ujele pri zadnji ofenzivi v Bulgariji, ententi
udalo vsled vojaškega dogovora z dne 29. septembra
65.000 bulgarskih vojakov.

Politični pregled.

— **Važne avdiience pri cesarju.** V teku včerajšnjega
dneva so bili voditelji parlamentarnih strank poklicani
k cesarju na razgovor o političnem položaju. Poklicanih
je bilo 21 parlamentarcev in sicer za Jugoslovane dr.
Korošec, za Čehe Stanek, Klofáč, Tusar, dr. Fiedler in
Hruban; za Poljake dr. Tertil in Baworowski; za Ru-
mune Isopescu-Grecul; za socialne demokrate dr. Ad-
ler, Seitz in Selinger; za krščanske socialce Hauser,
dr. Mataja in Fink; za nemške nacionalce dr. Waldner,
Stölzel, dr. Urban, Teufel in Friedmann.

— **Iz parlamenta.** Vsled sklepa seje klubovih načel-
nikov se je poslanska zbornica odgodila do 22. oktobra.
Avstrijska delegacija bo imela menda prihodnji teden še
eno plenarno sejo.

— **Centralne države pred težko odločitvijo.** Kar se
tixe miru, prevladuje v dunajskih diplomatskih krogih
gnetenje, da bo Nemčija Wilsonovim zahtevam popolno-
ma ugodila, le s to spremembo, da hoče prositi za nekaj
dni časa, da izprazni Francijo in Belgijo. Dejstvo, da
Wilson še ni odgovoril na avstrijsko-ogrsko noto, se ko-
mentira na najrazličnejše načine. Nastala je velika kon-
sternacija. Izraža se mnenje, da hoče Wilson najprej raz-
bistriti položaj z Nemčijo, ker na ta način izgubi mon-
arhija zadnjo odporno možnost. »Slovenskemu Narodu«
se iz parlamentarnih krogov poroča, da se hoče Wilson
postaviti na stališče, da je avstrijska-ogrska vlada
kompetentna skleniti samo kapitulacijsko pogodbo, na to
pa da pridejo do besede zastopniki posameznih narodov.

— **Ukrajinci za lastno državo.** V poslanski zbornici
se je vršilo predvčerajšnjim zborovanje avstrijskih
ukrajinskih poslancev, katerega se je udeležil tudi mini-
ster Horbaczewski in metropolit Szeptickij. Sklenilo se
je, dopolniti število poslancev z zastopniki iz Ogrske in
Bukovine ter ustanoviti konstituanto za ukrajinsko dr-
žavo v okviru monarhije.

— **Zrušitev vseh Poljakov.** Razglas poljskega re-
gentskega sveta, ki naznanja združenje vseh Poljakov v
neodvisno in samostojno državo, je bil v državnozbor-
skem Poljskem klubu sprejet z velikim navdušenjem. Ve-
liko zadovoljstvo je zavladalo zlasti zaradi tega, ker je
odpravljen državni svet in ker se je pokazalo, da se var-
šavski razglas popolnem krije z izjavo poslancev Poli-
skega kluba v poslanski zbornici. Pod vtisom vesti iz
Varšave so izjavili po knezu Lubomirskemu tudi za-

stopniki poljskih konservativcev, da se pridružujejo iz-
javi svojih tovarišev. Sedaj se nahajajo vsi Poljaki na
skupni črti samostojnosti in neodvisnosti napram drugim
državam.

— **Neodvisni socialisti napovedujejo najostrejši boj.**
»Vorwärts« poroča: Neodvisna socialna demokracija je
objavila oklic, s katerim napoveduje najostrejši boj.
Oklic ne obsega nobene točke, ki bi je ne bila tudi ofi-
cialna socialna demokracija zahtevala. Na koncu raz-
glša oklic neodvisnih socialistov enotnost proletariata
pod praporjem neodvisnosti.

— **Holandska se pripravlja za posredovanje.** »Frank-
furter Zeitung« poroča iz Haaga, da holandska vlada se
ne smatra, da je prišel čas za mirovno posredovanje.
Da pa bo Holandska pripravljena na vse, je sklenila
vlada, poslati zopet poslanika v Washington. Za posla-
nika je imenovan bivši kolonijski minister Cremer.

— **Obnovitev Belgije.** Londonska »Morning Post«
javlja: Obnovitev Belgije je predvsem pogoj za mirovne
razgovore. Že začetkom letošnjega leta je belgijska
vlada izračunala očitno znano škodo Belgije na dvanajst
milijard frankov.

— **Španska ministrska kriza rešena.** Iz Madrida se
brzojavno poroča, da je španska ministrska kriza reše-
na. Vsi ministri ostanejo na svojih službenih mestih, le
namesto odstopivšega Albe postane Romanones naučni
minister, Maura pa prevzame vodstvo justičnega mini-
strstva.

— **Dr. Trumbić o jugoslovanskem vprašanju.** Pred-
sednik Jugoslovanskega odbora dr. Trumbić je te dni
dospel v London. Na potu iz Rima se je mudil v Zenevi,
kjer se je razgovarjal z urednikom lista »Journal de
Geneve«. Izjavil je, da je jako zadovoljen s političnimi
konferencami v Rimu. Dolgo je konferiral z Orlandom
in Bisolattijem in z drugimi politikí. Službena Italija ka-
že simpatičen interes na formaciji Jugoslavije in umeva
njeno nalogo, da se Nemci izključijo od jadranske obali.
Kar se tixe teritorialnih vprašanj, bodo rešena na mi-
rovni konferenci na podlagi narodnega načela in z ozi-
rom na življenjske interese obeh dežel. Izjava italijanske
vlade je uvod za priznanje Jugoslovancev s strani en-
tente.

— **Novi turški kabinet za mir.** Kakor smo že poro-
čali, je turški vojni kabinet Taalat-paše strmoglavljen.
Za novega velikega vezirja je imenovan Tefvik-paša.
Nova vlada je sestavljena v znamenju mirovne priprav-
ljenosti Turčije.

— **Petnajsta točka Wilsona.** »Westminster Gazette«
piše: Wilson je k svojim štirinajstim točkam dodal še
petnajsto, katero princ Maks Badenski jemlje kot pod-
lago za razpravljanje. Ta se glasi: Edini smo vsi glede
tega, da noben mir ne more priti s centralnimi država-
mi do zvršetka potom kakršnegasibodi dejanja in po-
ravnav. Z njimi ne moremo sklepati nikakega dogovo-
ra, kajti sami so to storili kot nemogoče. **Radi tega so
prisiljeni med nami oni, ki žele čist mir, da se zjamči
o tem, da se ne more več vršiti kak preobrat vojnega
položaja. Imeti moramo zagotovitve in teh dosedaj še
nimamo.**

Izpred pritožbene komisije.

Rudarji in delavci trboveljske premogo-
kopne družbe pred pritožno komisijo v Gradcu.
Že dne 17. avgusta t. l. so predložili rudarji in
delavci trboveljski premogokopni družbi spo-
menico, v kateri se je zahtevalo: 1. Pričenski
z 10. avgustom t. l. se ima plača zvišati na ob-
stoječe plače za 50 %. 2. Družinska doklada se
ima zvišati za ženo ali oskrbnico od 25. vin. na
1 krono, za zakonske in nezakonske otroke,
če oče dokaže, da skrbi za otroka ali če plača
zanj alimente ter če delanezmožni starši ali
mladoletne sestre in bratje žive z delavcem ali
delavko v skupnem družinskem razmerju, za

Ivan Damjan se je hipoma spomnil cerkve.
Peter, da ti povem! Vraga, nikar ne spi ob belem
dnevu, če si človek!

Saj ne spim, kar povej!
Da ti povem. Zjutraj sem šel mimo kapucinarjev, pa
sem stopil v cerkev. Kar tako, veš!

To se razume.
Kar tjavendan! Komaj sem bil dobro za vrati, kar
se obrne kapucinec izpod altaria, pogleda na vse strani
in mi zakliče: molite, bratje!

Pogledal sem tudi jaz za trenutek po cerkvi in
opazil, da smo samo trije bratje v njej: on, ministrant
in jaz!

Lepa žlahta! je pristavil Peter Benkovič in si pod-
prl glavo z obema rokama.

Trije bratje med tristo sestrami! Res, lepa žlahta,
sem si mislil in odrinil v strahu, da me katera teh sestra
ne spozna za brata.

Molite, bratje... se je vrtelo ves čas po moji glavi,
dokler —

Angelka, še enega!
Dokler se nisem iztržnil...
Še dva, če češ!
No pa dva — zato, ker si ti!

In veš, kaj sem mislil? Hudo more biti že na
svetu, če med tristo sestrami najdeš ko-
maj tri brate in še med temi dva sama in enega
otroka.

Hudo, hudo, pa kaj moremo!
Nič ne moremo.

Peter Benkovič je zapei s hripavim glasom:
Kaj nam pa morejo... morejo... morejo...

Angelka, si slišala?
Seveda sem.

Kaj si slišala?
Da se med tristo brati najde komaj ena sestra.

Ha, ha, ha... ta je pa lepa! se je krohotal Peter
Benkovič.

Hudiča si slišala!
Saj sem ga že videla.

Pa ne enkrat!
Ha, ha, ha... ta je pa lepa! je ponavljal v kotu pi-
sarniški oficijal in literat Peter Benkovič.

Ali si ga ti tudi že videl?
Pa kakšnega!

Aha, zato si molil! To ste moški!
In literati! je pripomnil Peter Benkovič in se naslo-
nil ob mizo.

Še rada boš molila in zvonila sv. Antonu, pa ga ne
boš dobila! To ti povem jaz!

In jaz tudi! Angelka, še en mešanec!

Molila pa že ne bom in zvoniti mi tudi ni treba —
samo če hočem, pa ga imam...

Ivan Damjan je vstal in s kretnjo pridigarja začel:
Molite, bratje, ker veliki so naši grehi! Upitoci v
nebo za maščevanje.

Sklenil je roki na prsih in nadaljeval:
Moških ni, še otrok ne! Kaj bo z nami? Sveta božja
porodnica, ti nam pomagaj!

Bravo, Ivan, bravo! Škoda, da te niso vzeli za —
za nuno tebe gotovo ne!

In tebe za jarca! —
Angelka! Imaš še kaj krede?

Za vas še vedno, gospod Benkovič.

Saj pravim, take duše ni, kakor je naša Angelka!

Prijel jo je za komolce in zapel:
al me boš kaj rada imela?

Ivan Damjan ji je skrivno pomežiknil od vrat in po-
zdravil:

Zbogom, sestra!
Adijo, bratje in molite zame!

vsakega 1 krono za storjeni delavnik (šilt) 3. Nabavni znesek se ima plačati delavcem in delavkam, kakor ga imajo rudarji in delavci pri eraričnih rudnikih in plavžih. 4. Za vse v rudniku vposlane delavce in delavke se ima vpeleti osemurni delavni čas všteti uvoz in izvoz. Za jamske delavce, ako je visoka vročina, voda ali plini šesturni delavni čas. Pri šesturnem delavnem času se ima pogoj ali gosposka dnina za 20 % zvišati. 5. Življenjske potrebščine se ima na vse delavce enakomerno razdeliti. Če je delavec bolan, ali če izostane opravljeno od dela, se njemu in družini živež ne sme prikrajšati. 6. Za čezurno delo in naddelo se ima vsaka ura za 50 % več plačati. Upravni svet trboveljske družbe je zahteval delavcev z dopisom z dne 29. avgusta kratkoma odklonil in rekel, naj se delavci obrnejo s svojo zahtevo na ministerstvo za javna dela in na pritožno komisijo. Na podlagi odklonitve zahtev so zastopniki rudarske organizacije dne 9. septembra t. l. intervenirali v ministrstvu za javna dela. Minister Homman se je jako rezervirano zadržal in odgovarjal zelo nezadovoljivo ter je končno priporočal, naj se delavci pritožijo na pritožno komisijo. Ker je šel up delavcev po vodi, so bili končno primorani nastopiti križev pot k pritožni komisiji. Dne 5. oktobra se je vršila pod predsedstvom polkovnika Laleška obravnava o pritožbi rudarjev in rudniških delavcev iz Trbovelj, Zagorja, Ojstrega in Hrastnika pred pritožbeno komisijo v Gradcu. Na podlagi vtisa polnega zagovora sodruga Sitterja in na podlagi mnogih dokazov o slabih zasluhkih, revščini in bedi delavcev je kljub temu, da je zastopnik rudnika glavni ravnatelj g. Bellak nudil prostovoljno zvišati plače za kopače za 30 % in drugim delavcem za 25 % ter druge točke odklonil, komisija razsodila sledeče: 1. Pričenši s 6. oktobrom t. l. se ima zvišati plača za kopače na obstoječe plače za 50 % in za druge delavce in delavke za 40 % na sedaj obstoječe plače. 2. Družinska doklada se zviša na zakonske in nezakonske otroke, če dokaže oče, da plača za otroka alimente ali skrbi za njega od 25 vin. na 50 vin. za delavnik (šilt.) Ako živi žena z možem nezakonito ali če žive delanezmožni stariši (oče ali mati) z delavcem ali delavko v skupnem družinskem razmerju, dobijo stariši toliko kakor otroci oziroma žena (to je 50 vin. na delavnik). 3. Ako je delavni čas, kakor to določa rudarski policijski red, omejen na 6 ur, se ima v pogoju kakor v gosposki dnini 20 % več plačati. 5. Življenjske potrebščine se ima delavcem enakomerno razdeliti. Če je delavec bolan ali če je neopravičeno izostal iz dela, se njemu in družini življenjske potrebščine ne smejo krajšati ali ustaviti. 6. Za čezurno delo ali naddelo se ima za vsako uro 50 % več plačati. Komisija je točko 4 glede nabavnega zneska in prvi odstavek točke 5 glede vpeljave osemurnega delavnega časa zavrnila. V razsodbi je rečeno, da bo mogoče država sama prispevala k nabavnemu znesku. Pri razpravi so delavski zastopniki stali trdo na stališču zahtev in so ponudbo zastopnika družbe odklonili ter zahtevali razsodbo. Ta razsodba oziroma pridobitev ne velja samo za delavce in rudarje v Trbovljah, Zagorju, Hrastniku in Ojstrem, temveč tudi za delavce in rudarje v Kočevju in Labinju. Iz vsega tega znajo rudarji in delavci razvideti, kaj jim je organizacija vredna in kake uspehe jim je že prinesla. Ni zadosti, da vživajo delavci le sad dela organizacije, temveč je dolžnost vsakega delavca, da se združi in organizira.

i. s.

Dnevne vesti.

— V Ljubljani stanujoče soproge, zakonski in nezakonski otroci v vojni padlih, umrlih in pogrešanih vojaških oseb, oziroma zakoniti zastopniki, naj se zaradi uradnega štetja takoj zglase pri mestnem magistratu, glavni vhod, vrata 2, na hodniku. Kdor se ne zglaši je kazniv. To štetje ni v zvezi s štetjem Rdečega križa. Tudi bojazen strank, da bi z zglastitvijo izgubile preskrbnino, je neopravičena. Popisovanje ima le namen, da se napravi zanesljiva podlaga za sistematično podpiranje vojnih zaostalih.

— Omejitev osebnega prometa. Pomanjkanje lokomotiv in premoga, poleg tega pa še visoko število obolenega železničarskega osebja, je napotilo železničarske uprave, da odrede v najkrajšem času znatno omejitev prometa osebnih vlakov. Ta omejitev stopi v veljavo dne 20. oktobra in bo trajala okoli štiri tedne.

— Sovražni letalci so včasih prisiljeni, da se spuste sredi našega ozemlja na tla. Vsled odredbe vojnega ministrstva je dolžnost vsa-

kogar, da po svoji moči prepreči zopetni vzlet. Če bi torej kdo zapazil sovražno letalo na tleh, naj skliče takoj ljudi, obvesti orožništvo, vojaštvo i. t. d. — stori sploh vse, kar mu je mogoče, da se sovražnika in njegov aeroplan vjame. Seveda ne kaže, se brez oborožene sile takemu aparatu približati.

— Zaradi razširjene epidemične influence (španske bolezni) — odredil je mestni magistrat, sporazumno s c. kr. dež. šolskim svetom, da ostanejo vse srednje šole, kakor tudi javne in zasebne ljudske šole in otroški vrtci v Ljubljani zaprti še nadalje, in sicer do vsotega 3. novembra.

— Društvo zasebnih uradnikov in uradnic v Ljubljani priredi za svoje člane poučne tečaje za srbohrvaščino, italijanščino, stenografijo, knjigovodstvo, hranilnično knjigovodstvo in zemljiško knjigo. Člani društva, ki nameravajo obiskovati ta ali oni predmet, naj se oglasiijo čimprej v društveni pisarni od 6. do 9. ure zvečer, najkasneje pa do 20. oktobra.

— Nesreča. Na vlak, ko se je že premikal, je hotel skočiti na Bledu topničar Karel Molay. Izpodrsnilo mu je in z desno nogo je prišel pod kolesa, ki so mu jo odtrgala v gležnju.

— Gledališko društvo na Jesenicah uprizori jutri v nedeljo, dne 13. t. m. ob 3. uri popoldne v dvorani pri Jeleni na Savi dramo »Mati«. Radi velikih stroškov, ki jih ima društvo z obnovitvijo odra je bil odbor primoran vstopnino neznatno zvišati. Za prihodnjo predstavo se pripravlja izborna češka veseliga »Na letovišču«.

— Ruski vojni vjetnik — obstreljen. Pri Bizoviku so našli nekega ruskega vjetnika obstreljenega in ga prepeljali v vojaško bolnico. Ni pa pojasnjeno, kdo ga je obstrelil.

— Razprava, ki se je vršila pred tržaškim vojaškim sodiščem proti bivšemu poveljniku kolesarskega bataljona v Gradcu, Franu Smutnemu, njegovemu proviantnemu častniku Samuemu Neufeldu in računovodju Hansu Schirmbacherju, je zbudila pred časom precejšnje zanimanje v Trstu pa tudi drugod. Vsi trije so bili radi poneverjenja eraričnega denarja, pristojbin moštva itd. obsojeni na smrt, pa pomiloščeni, in sicer prvi na deset, ostala dva pa na sedem in šest let. Vojaško poveljstvo v Gradcu je obenem izreklo, da morajo obsojenci povrniti storjeno škodo, in sicer Smutniy K 187.791.17, Neufeld K 172.269.52 in Schirmbacher K 170.731.34. Obsojenci so se pritožili proti temu odloku in se bo sedaj vršila razprava pred graškim deželnim sodiščem. Kakor je znano, so imenovani zlasti po Gorici in okolici naravnost plenili civilno imetje. Radovedni smo, kdo bo povrnil velikansko škodo, ki so jo storili civilnemu prebivalstvu?

— V Trbovljah govori pri blagoslovu »Orlove« zastave v nedeljo, dne 13. t. m. državni poslanec g. dr. Korošec.

— V brežiškem okraju so razširjene nevarne bolezni podobne azijski koleri, griža in »španska« influence. Otroci pa trpe prav mnogo na davici. Zdravil ni. V tem okraju je prebivalstvo že tudi dalje časa brez sladkorja. — Meso že skoro popolnoma pohaja. — Staro vino prodajajo po 16 kron, novo, zaradi deževja kisló po 12 kron in celo jabolčnik po 4 krone. Tako plovemo k »srečnemu« koncu.

— 4000 kilogramov moke zaplenjene. Na graško policijo so prišle ovadbe, da ima soproga vojaškega uradnika Streinitzer živahno kupčijo z vsakovrstnimi živili. Ko je Streinitzer zvedela, da je postalo njeno početje znano, je hitro dala odpeljati dva voza živil. Navzlic temu pa so pri hišni preiskavi zaplenili še 3000—4000 kilogramov moke in večjo množino svinjske masti. Za ta živila so se plačevale jako visoke cene. Proti Streinitzer se je uvedlo sodno postopanje.

— Strah pred možem. Iz Hudinje pri Kodinje pri Konjicah na Štajerskem se poroča, da je imela posestnica Cecilija Kamenik, katere mož je že od začetka vojne na bojišču, že dlje časa ljubavno razmerje s posestnikom Florijanom Ravnjakom, kar pa sta sosedom skrbno prikrivala. Za njuno razmerje je vedela le stara dekla Pabernik, uslužbena pri posestnici, ki je radi tega večkrat svarila svojo gospodinjno. Dne 29. avgusta je poslala Kamenikova svojo deklo uro daleč v mlin po moko. Od tega dne pa o dekli ni bilo ne duha ne sluha več. Šele čez deset dni so našli njeno truplo v Kotnikovem jarku. Raznesla se je govornica, da je umoril deklo ljubimec Kamenikove, Florijan Ravnjak, pomagal pa mu je njegov brat Janez, da bi ostalo ljubavno razmerje prikrito možu Kamenikove, ki se je imel v kratkem vrniti z bojišča; Kamenikovo in brata Ravnjaka so zaprli.

— Narodni odbor ali Narodno veče? Pred kratkim se je ustanavljala v Zagrebu za srbske,

hrvaške in slovenske dežele najvišja narodna instance. Umestno in potrebno bi bilo, da se izbere za to instance tudi ime, ki bo skupno in razumljivo vsemu troimenemu narodu. »Slovenec« je začel rabiti naziv »Narodno veče«, ki ga noben Slovenec ne razume; če ga pa razume, pa mu je tuje. Ali si ne bi raje izbrali ime, ki bo razumljivo in domače nam in onim? Zakaj ne bi ostali pri nazivu »Narodni odbor«, katero smo že pričeli rabiti.

— O španski hripi. Bacil španske hripe je menda odkril italijanski Čiduri, šejzdravnik vojaške bolnice v Cotrone. Bacilu je dal ime »alfa«. — Vlažno vreme zelo pospešuje influence. Človek je radi pomanjkanja ali slabe vojne hrane ter nezadostnih oblačil veliko manj odporen in se težko ubrani bolezni, ker ne dobi primernih zdravil. Vsakdo naj se zato varuje prehlajenja. Hripa je hitro nalezljiva bolezen. Treba se je izogibati prostorov, ki so prenapolnjeni bolnih ljudi. — Nemška vlada je dobavila avstrijski vladi in Rdečemu križu 5000 kilogramov aspirina kot sredstvo proti španski hripi.

Shodi.

Hrastnik. V nedeljo, dne 13. oktobra se bo vršil ob 2. popoldne shod rudarjev, na katerem bo poročal sodrug Kopač iz Trsta. Dnevni red: 1. Razsodba pritožbene komisije za rudarje v Gradcu dne 5. oktobra t. l. 2. Razvoj delavskih organizacij. Udeležite se vsi shoda in vaše žene naj pridejo z vami na shod!

Trbovlje. Naznanjeni shod se bo vršil jutri, v nedeljo, ob 9. dopoldne v Delavskem domu.

Državni zbor.

Dunaj, 11. oktobra.

Predsednik dr. Gross je otvoril ob 11. dopoldne sejo, nakar je nadaljevala zbornica razpravo o vladni izjavi in o nujnih interpelacijah.

Poslanec dr. Michayda (poljski klub) je govoril o razmerah v Šleziji in se pritoževal nad zapostavljanjem poljskega in češkega prebivalstva v upravi Šlezije, ki je, izvzemši Koroške, edina dežela, v kateri so Slovani, dasi tvorijo večino v deželi, politično brezpravni.

Sodrugi Vityk (Ukrajinci) je izjavil: Ukrajinci zahtevajo, da se ukrajinske pokrajine Poljske in Vzhodne Galicije ne smejo priklopiti poljski državi. Govornik je opozarjal na ravnanje avstro-ogrskih čet v Ukrajini, ki jih silijo tam k službi poljskim veleposestnikom in ki morajo iztirjevati pri kmetih odškodnino za ropanja pri veleposestnikih. Poljski veleposestniki pa ne zahtevajo le tega, kar so izgubili, temveč dva do trikrat toliko, kakor je znašalo njih premoženje pred vojno.

Poslanec dr. Gasser (italijanski liberalci) spominja na trnjevo pot italijanskega vseučilišča, ki se je izjalovilo kljub izrecnemu zatrdilu sedanjega ministrskega predsednika, ki je bil tedaj naučni minister. Govoril je nato še o procesu proti mornarjem v Kotoru in izjavil, da so bili italijanski liberalci že začetkom vojne prepričani, da se usoda njih naroda ne more smatrati za interné vprašanje, temveč da mora biti predmet razpravljanja pri mirovnem kongresu.

Sodrugi Schacherl: Skoraj ni dneva, da ne bi odbijal gospod domobranski minister napade, ki se mu stavljajo od raznih strani. Tako je bilo tudi včeraj. Njegovi odgovori so sicer energični, toda dokaz, kako je v resnici z demokracijo in enakopravnostjo pri vojaških sodiščih nudi proces stotnika Wolfganga in proces proti mornarjem v Kotoru. Stotnik Wolfgang je dal ustreliti korporala Tušaka takoj, ko mu je ta odgovoril, da se je branil iti na povelje četovodje na patrolo. Kakor je to krvavo dejanje strašno, je še hujše ravnanje sodišča. Graško divizijsko sodišče je tega morilca oprostilo! Nekaj podobnega je tudi s procesom proti mornarjem. Vzrok demonstracij teh mornarjev je bilo domotožje, pomanjkljiva prehrana, hrepenenje po miru itd. Gibanje ni v nikakšni zvezi z jugoslovansko propagando; mornarji so bili pripravljani opravljati svojo službo nasproti sovražnikom in izročiti častnikom zopet poveljstvo, ko bi se bil približal sovražnik. 40 mornarjev je prišlo pred vojno sodišče, štiri so bili obsojeni na smrt in dva na večletno ječo. Obsodba je bila kratko in malo naročena. Pred kotorsko vojno sodišče je bilo postavljenih 380 mornarjev in bili internirani tam celih devet mesecev, dočim je hodil stotnik Wolfgang, morilec, prosto okoli. Cesarjevi svetovalci naj kroni svetujejo, naj tudi v tem procesu proti mornarjem zmagata tista okolnost kot v procesu Wolfganga. Ministri naj pomislijo, da pride demokracija resnično.

Poslanec Bugatto (Italijan) je dejal, da pride v tej zbornici dan na dan na vrsto vsakovrstnih odpovedi državi nasproti. Izvzemši Italijanov in Rumunov, ki niso doslej inscenirali odpada od države, nima država nikjer nobene opore. V balkanizaciji monarhije ni iskati dobrote za državo. Ni misliti na to, da bi razpadla zveza avstrijskih narodov, da napravi prostor vrsti majhnih držav. Ni izključeno, da se ne bi našel še v zadnji uri mož.

ki naj zbere ohranjujoče elemente v tej državi in jih privede do redu.

Govoril je še nemški nacionalce Krafft in izjavil, da se ne more odpovedati stari Avstriji. Nemci morajo ustanoviti na podlagi samoodločbe v Avstriji državo v državi.

Poslanec Degaspari je vložil nato nujno interpelacijo, glede inomoškega vojaškega procesa proti Italijanom. Poslanec Einspinner pa interpelacijo, glede odpustitve črnovojniškega letnika 1869.

Prihodnja seja se vrši v torek, dne 22. t. m.

Umetnost in književnost.

Iz gledališke pisarne: Danes zvečer točno ob pol osmih za abonement »C« »Divji lovec«.

Nedelja v Narodnem gledališču: Jutri v nedeljo, 13. t. m. se vprizori prvič tudi popoldanska predstava in sicer komedija »Morala gospe Dulske« izven abonementa. Namesto obolele gospe Longhenove igra gdč. Rezika Thalerjeva vlogo gospe Julijaševičeve. S to vlogo je gospodična Thalerjeva nastopila na našem gledališču že pred sedmimi leti. Začetek točno ob pol treh. Blagajna se odpre ob dveh. — Zvečer ob osmi uri se z izpremenjenim sporedom ponovi za abonement »B« »Akademija«.

Akademija: Spored nedeljske »Akademije« ki se vrši ob osmi uri zvečer, je vkljub boleznim mnogih članov v marsičem izpremenjen. Gledališko vodstvo je posvetilo zopet vso pažnjo umetniškemu užitku, ki naj ga večer nudi vsem ki jim je resna umetnost blizu. Obenem so pa dovolj izpričale zadnje take prireditve, da razpolaga naše gledališče z močmi, ki so kos vsakemu prvovrstnemu vzporedu in se torej vsaka »Akademija« v Narodnem gledališču lahko šteje med prve umetniške prireditve. V prvem delu poje gospod Pavel Debevec: Anton: »Meseec v izbi«, Schumann: »Hidalgo«, Gdč. Rezika Thalerjeva: poje Anton Lajovičev pesem »Kaj bi le gledal«, »Massenet« arija iz opere »Mignon«. Na drugi prednaša gdč. Doubravska Trnečekove »Varijacije na veseli tema«. Gdč. Pirkova-Igorova poje arijo iz Smetanove opere »Hubičke«, ter Novakovo »Narodno pesem«. V drugem delu se zvrsti zopet gospod Stepičevskij z dvema točkama in sicer: Bizet: arija iz opere »Carmen« in Moniuszko »Krakovijak«. Guonodovo »Ave Marijo« prednašata na drugi gospodična Doubravska, na gosli gospod Franzot. Poje pa gospodična Pirkova-Igorova. Gospodična Cirila Medvedova poje: L. M. Škerjac: »Pesem«, Čajkovsky »Zakaj« in Karl Loewe »Zvonarjeva hči«, gospod Zathay pa: Mussogorski »Balada Mefista o bolhi« in Meyerbeer: arija iz opere »Hugenoti«. Na klavir spremlja gospod L. M. Škerjanc.

Zadnje vesti.

Parlamentarci pri cesarju.

Dunaj, 11. oktobra. Za jutrišnji dan je poklicanih 21 parlamentarcev k cesarju na razgovor o političnem položaju. Parlamentarci odidejo jutri dopoldne v stan vrhovnega armadnega poveljstva in se javijo skupno v avdienci. Še le po sprejemu parlamentarcev se bo jasno videl položaj tako glede osebe designiranega ministrskega predsednika kakor tudi glede nameravanega »ministrstva narodov«. Parlamentarni krogi so precej skeptični z ozirom na odklanjajoče stališče Čehov in Jugoslovancev.

Wilson odklanja pogajanja z avstro-ogrsko vlado.

Dunaj, 11. oktobra. V političnih krogih se zatrjuje, da Wilson odklanja vsako pogajanje z dosedanjim uradnim zastopstvom monarhije, temveč da se hoče pogajati le z zastopniki posameznih narodov. V tem oziru se Wilson pridružuje stališču Poljakov, Čehov in Jugoslovancev. Jugoslovani so svoje stališče označili v posebni spomenici, ki jo je načelnik Jugoslovanskega kluba prečital v seji poslanske zbornice dne 1. oktobra.

Vladna kriza na Ogrskem.

Dunaj, 11. oktobra. Iz Budimpešte prihaja poročilo, da je ogrski ministrski predsednik dr. Wekerle podal svojo demisijo. Za naslednika je določen grof Michael Karolyi, katerega program se glasi: personalna unija, demokratizacija, avtonomija za narodnosti.

Budimpešta, 11. oktobra. Nekateri listi so objavili vest, da je ministrski predsednik dr. Wekerle podal svojo demisijo. »Magyar Tudosito« je iz avtentičnega vira izvedel, da je ta vest neutemeljena.

Za italijansko vseučilišče v Trstu.

Lugano, 11. oktobra. Zveza italijanskih vseučiliščnih profesorjev je ministrskemu predsedniku Orlandu izročila spomenico, v kateri zahteva, naj kralj Viktor Emanuel odredi ustanovitev italijanskega vseučilišča v Trstu še prej, predno Italija vojaško zasede Trst, da s tem izrazi svojo narodno pravico do Trsta.

Posvetovanja v Berlinu.

Berlin, 11. oktobra. Posvetovanja merodajnih krogov glede odgovora na Wilsonovo noto so se danes

ob navzočnosti generala Ludendorffa nadaljevala. Zdi se, da bo uspeh teh posvetovanj odgovor predsedniku Wilsonu, kar bo omogočilo uspešno delovanje pogajanj za mir. Odgovor nemške vlade bo v bistvu pritrdilen. Nemčija je pripravljena zapustiti zasedena ozemlja. Pojavil pa se je načrt, naj se ustvari nevtralni pas med obema vojskama, da naj prenehajo ententne armade z napadi in se naj ustavijo na svojih sedanjih frontah, medtem ko bi nemška armada zapustila zasedene pokrajine Francije in Belgije ter se umaknila na nemška tla. Ta nevtralni pas naj bi zasedle čete kake nevtralne države ali pa ameriške čete, ki na evropskih teritorialnih vprašanjih niso interesirane.

Berlin, 11. oktobra. Kakor se »oficijozno« poroča, se je vojni svet posvetoval o nastalem položaju za nemško politiko in se je načelno zedinil o odgovoru potem ko se je že tudi pogajal z vrhovnim vojnim vodstvom. O vsebini odgovora Wilsonu izve »Berliner Tageblatt«, da se bo glasil odgovor v dalekosežno spravljivem zmislu. Pričakuje se, da bo dovedlo izmenjavanje mnenj med nemško vlado in Wilsonom do trajnega miru za ves svet. Predno se odpošlje bo nemški odgovor še predložen zveznemu svetu, ki se v ta namen sestane danes popoldne.

Berlin, 11. oktobra. »Norddeutsche allgemeine Zeitung« javlja, da je bil odgovor na Wilsonovo noto oddan v pozni večerni uri.

Nemški odgovor na Wilsonovo noto.

Berlin, 11. oktobra. Odgovor nemške vlade na Wilsonovo noto je bil danes zvečer odposlan. Besedilo nemškega odgovora se jutri uradno razglasi.

Demonstracije v Berlinu.

Berlin, 11. oktobra. Kakor poroča »Kreuzzeitung«, je konservativna frakcija državnega zbora po svojem načelniku izrazila državnemu kanclerju svoje težke pomisleke proti sprejetju Wilsonovih zahtev. Ob Hindenburgovem spomeniku se je uprizorila manifestacija proti prenapljeni izpraznitvi zasedenega sovražnikovega ozemlja. Vsenemška »Deutsche Zeitung« pripominja, da utegne slediti še več takih manifestacij.

Lord Grey o zvezi narodov.

London, 11. oktobra. Bivši ministrski predsednik lord Grey je imel danes v Westminsteru govor, v katerem je pritrdjeval Wilsonovi politiki glede zveze narodov. Na vsak način se mora prepričati, da bi se morebiti po otvoritvi mirovne konference pokazalo, da imajo vojaški vlastodržci v Nemčiji še vedno v rokah oblast in da morajo, ki so začeli vojno, podkupujejo mir. Zato smatra Grey Wilsonov odgovor za jako umesten. Lord Grey zavrača misel, naj bi zveza narodov bila le zveza alijancev, da bi z njeno pomočjo ohranili supremacijo, ter je končno izjavil, da se Nemčije ne sme izključiti iz nobenega drugega razloga, kakor morebiti iz tega, da mora vsaka zveza narodov pripadajoča vlada zastopati svobodno ljudstvo, ki odkritosrečno pospešuje zvezne cilje.

Volilna reforma na Pruskem.

Berlin, 11. oktobra. Na današnji seji odseka za volilno reformo je gosposka zbornica z veliko večino sprejela izpremenjene predloge glede volilne reforme. V zmislu novih predlogov se volilna pravica v demokratični smeri razširi.

Kedaj je pričakovati miru.

Rotterdam, 11. oktobra. Angleški vnani minister Balfour je na nekem shodu izjavil, da za Božič še ni pričakovati miru, da pa bo takrat vendar že počivalo orožje. Mirovna konferenca se vrši najbrže v Bruslju.

Posvetovanja entente.

London, 11. oktobra. Ministrski predsednik Lloyd George, Bonar Law, lord Roberts, lord Cecil, general Watson in še generalnega štaba so se vrnili danes iz Francije, kjer so se vršila posvetovanja s Clemenceaum, Pichonom, Orlandom, Sonninom in z vojaškimi vseščaki alijancev.

Zastopstvo Slovanov pri Wilsonu.

Newyork, 10. oktobra. Predsednik Wilson je imel dolgo konferenco s prof. Masarykom, Poljakom Paderewskim in bivšim hrvatskim poslancem dr. Hinkovičem.

Aprovizacija.

Iz seje mestnega aprovizačnega odseka, dne 11. oktobra 1918. Te dni prodajajo trgovci po pol kilograma moke št. 0 na osebo. Mestna aprovizacija bo tudi prihodnji teden razdelila zopet po pol kg moke št. 0 na osebo. Glede kruha v splošnem ni pritožb. Le nekateri peki so pri peki in prodajanju kruha tako malomarni, da se mora občinstvo vedno in vedno pritoževati. Proti tem pekom bo mestna aprovizacija takoj najstrožje nastopila. — Ravno kar je izdala mestna aprovizacija nove izkaznice za otroke. Pri tej se je izkazalo, da je do sedaj na te izkaznice skoraj 2000 oseb neupravičeno in na goljufiv način dobivalo živila, ki so bila namenjena otrokom v najnežnejših letih. — Ljubljanski peki so prosili, da zniža mestna aprovizacija ceno moki za 2 do 4 vinarje pri kilogramu. Utemeljujejo svojo prošnjo s tem, da pri kruhu premalo zaslužijo. Prošnji mestni aprovizačni odsek ne ugodí. — Prodaja zelja v glavah na debelo je pri koncu in je mestna aprovizacija oddala vsega skupaj do 20 vagonov zelja. Kdor je zamudil v razpisanih dneh priti po zelje, ga še vedno lahko dobi. — Krompir zelo počasi prihaja. Občinstvo je upravičeno v skrbeh, če bo Ljubljana zopet nezadostno preskrbljena s krompirjem. Aprovizacija je že ponovno intervenirala in ji je žitno prometni zavod zagotovil, da bo dovolj krompirja ter da pridejo glavne pošiljke po 15. oktobru. Aprovizačni odsek sklence še enkrat naprositi žitni zavod, da kolikor mogoče pospeši rekvizicijo krompirja, da bo v Ljubljani krompir pred mrazom. — V zadnji seji deželne komisije za promet z živino je bilo sklenjeno, da prevzame centralno klanje deželno mesto za dobavo klavne živine in ne mestna občina skupno z mesarji, kot je bilo sklenjeno v zadnji seji mestnega aprovizačnega odseka.

Krompir za III. okraj. Stranke III. okraja prejemajo krompir v ponedeljek, dne 14. t. m. in v torek, dne 15. t. m. in v sredo, dne 16. t. m. pri Mühleisnu na Dunajski cesti. Določen je tale red: V ponedeljek, dne 14. t. m. dopoldne od 8. do 9. št. 1 do 70, od 9. do 10. št. 71 do 140, od 10. do 11. št. 141 do 210, popoldne od pol 2. do pol 3. št. 211 do 280, od pol 3. do pol 4. št. 281 do 350, od pol 4. do pol 5. št. 351 do 420, od pol 5. do pol 6. št. 421 do 490. — V torek, dne 15. t. m. dopoldne od 8. do 9. št. 481 do 560, od 9. do 10. št. 561 do 630, od 10. do 11. št. 631 do 700, popoldne od pol 2. do pol 3. št. 701 do 770, od pol 3. do pol 4. št. 771 do 840, od pol 4. do pol 5. št. 841 do 910, od pol 5. do pol 6. št. 911 do 980. — V sredo, dne 16. t. m. dopoldne od 8. do 9. št. 981 do 1050, od 9. do 10. št. 1051 do 1220, od 10. do 11. št. 1221 do konca. Ker so dobile stranke III. okraja pri zadnji razdelitvi le po 3 kg krompirja, vse druge stranke pa po 5 kg, prejmejo to pot stranke III. okraja po 12 kg krompirja na osebo. Stranke drugih okrajev pa bodo prejele pri bodoči razdelitvi po 10 kg na osebo. Kilogram stane 34 vinarjev.

Zeljnate glave za zamudnike. Vse tiste stranke, ki so zamudile prodajo zeljnatih glav na Ledini, naj se oglašijo jutri v soboto, dne 12. t. m. v deški šoli na Ledini, in sicer dopoldne od 8. do 11. ure in popoldne od pol 2. do pol 6. Dobili bodo na izkaznice za krompir zamujene zeljnate glave.

Izdajatelj in odgovorni urednik

Josip Petejan.

Tisk »Učiteljske tiskarne« v Ljubljani.

Stalne krepke delavce

== tudi močne delavke ==

sprejme

spedijska tvrdka BALKAN,
Dunajska cesta 33. Plača po dogovoru.

Išče se

dobro raznašalko

za raznašati »NAPREJ« v mestu. — Nastop takoj. — Zglasiti se je pri upravi »NAPREJA«.

Produktivna zadruga ljubljanskih mizarjev na Glincah javlja žalostno vest, da je njih član in odbornik, gospod

ANTON RIHAR

v petek ob 11. ponoči po dolgi bolezni preminul.

Pogreb rajnega se bo vršil v nedeljo popoldne ob 3. iz hiše žalosti v Rožni dolini na Viško pokopališču.

Glinca, dne 12. oktobra 1918.